

IT&Telekomföretagens synpunkter på slutbetänkandet Bredband för Sverige in i framtiden (SOU 2014:21)

IT&Telekomföretagen tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på slutbetänkandet Bredband för Sverige in i framtiden. I utredningen har IT&Telekomföretagens näringspolitiske expert Mikael von Otter deltagit som expert.

Nedan följer våra synpunkter på utredningens förslag.

En digital infrastruktur för alla?

IT&Telekomföretagen välkomnar regeringens initiativ att utvärdera bredbandsstrategin i avsikt att justera densamma för att målen i bredbandsstrategin ska kunna uppnås. Att uppnå en väl utbyggd digital infrastruktur är en angelägen och central fråga för Sverige och en förutsättning för en god tillväxt, ett fungerande och innovativt näringsliv och en fortsatt välfärd. Regeringen har genom bredbandsstrategin ett särskilt ansvar att undvika ett digitalt utanförskap i mindre tätbefolkade områden.

Sverige har en god position vad gäller tillgång till bredband med höga hastigheter. En grund till detta är att det på den svenska marknaden finns ett flertal infrastrukturella konkurrenter. För att nå målet i bredbandsstrategin om 100 Mbit/s till 90% av Sveriges hushåll och företag till år 2020 krävs dock betydande investeringar i fortsatt fiberutbyggnad, uppskattningsvis 50 miljarder kronor¹, och mobila nät. En förutsättning för att dessa investeringar ska komma till stånd är konstruktiv samverkan mellan flera aktörer. Här har både regeringen, statliga myndigheter och inte minst kommuner en viktig roll att spela. Offentlig sektor har ett särskilt ansvar genom sitt omfattande ägande av fiberinfrastruktur. En strategisk uppgift är att samordna statens befintliga ägda fiberinfrastruktur till ett nationellt sammanbindande nät. Därmed skulle förutsättningarna förbättras att nå bredbandsmålen genom att marknads aktörer ges ökade möjligheter till att hyra svartfiber. Detta skulle gynna såväl konsumenter som företag, inte minst företag inom IT-tjänstsektorn genom ökad valfrihet och lägre priser.

¹ Rapporten "Framtida fiberinvesteringar i Sverige" framtagen av IT&Telekomföretagen, Skanova, Svenska Stadsnätsföreningen och SKL, se www.itotelekomforetagen.se.

När det gäller möjligheterna för de sista 10% av Sveriges hushåll och företag att få tillgång till bredband med höga hastigheter hyser IT&Telekomföretagen en viss oro. I bredbandsstrategin ingår det riksdagsbundna målet om att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Vilken hastighet som avses med bredband här berörs inte närmare i slutbetänkandet. Om det är den 1 Mbit/s nedströms som alla har rätt till inom ramen för de samhällsomfattande tjänsterna så är vår oro befogad. För att kunna vara delaktig i dagens digitala samhälle på ett rimligt sätt krävs betydligt högre hastigheter.

I den digitala agendan för Europa finns mål om att alla i Europa bör ha tillgång till grundläggande bredband senast år 2013 samt en strävan att uppnå att alla i Europa har tillgång till internethastigheter över 30Mbit/s år 2020. Om alla i Sverige ska ha tillgång till 30Mbit/s år 2020 krävs en tydligare målsättning och ett tydligare engagemang för hela Sverige. Ett tidigt frigörande av 700MHz-bandet för mobil kommunikation är ett viktigt steg och kommer att bidra till höghastighetsbredband på landsbygd och i glesbygd, men marknadskrafterna kommer att ha svårt att nå alla. Insatserna från de byalag som idag frivilligt lägger ner egen tid och egna resurser och för det får delvis statligt stöd är lovvärda. Men är det dessa lokala eldsjälar Sverige ska förlita sig på när vi bygger vår digitala infrastruktur? Hur säkerställer vi att byalagens infrastruktur är framtidssäker och håller rätt kvalitet? Och hur ska de områden där det inte bor några eldsjälar hanteras? För att vi ska få bredband för Sverige in i framtiden för alla i Sverige anser IT&Telekomföretagen att en bredbandsstrategi bör ge svar på dessa frågor.

Förslag 3.3.3: Ett mobilitetsmål tillförs regeringens bredbandsstrategi

IT&Telekomföretagen stöder förslaget. Ett mobilitetsmål skulle vara en viktig markering från samhällets sida vilket kan motivera offentliga aktörers engagemang i bredbandsutbyggnaden samt få kommuner att beakta mobilnät i sina bredbandsstrategier och underlätta för operatörer att bygga ut. För att uppnå målen i regeringens bredbandsstrategi krävs stora investeringar i nät, såväl fasta som mobila. Ett mobilitetsmål torde därför förutsätta att stöd får användas för utbyggnad i de delar av landet där behov finns men operatörerna av kommersiella skäl inte kan förväntas bygga ut. Det är dock viktigt att ett sådant stöd inte snedvrider konkurrensen, utan att en sund och rättvis konkurrens upprätthålls.

Ett mobilitetsmål skulle kunna vidare bidra till att tydliggöra att bredbandsstrategin är teknikneutral. För att alla i Sverige ska få tillgång till bredband med höga hastigheter är mobila lösningar den realistiska lösningen på många platser. Det är dock viktigt att ta hänsyn till skillnaderna mellan mobilt och trådlöst och mellan täckning inomhus och utomhus när ett mobilitetsmål formuleras.

Bedömning 5.4.1: Det finns behov av en branschorganisation för operatörerna som kan agera motpart i förhandlingar med kommuner om standardavtal och dylikt.

IT&Telekomföretagen anser inte att det finns behov av ytterligare en särskild branschorganisation. Branschen ser för närvarande heller inget direkt behov av att en branschförening inrättas i syfte att agera motpart i förhandlingar med kommuner.

IT&Telekomföretagen anser att det är viktigt att det operativa ansvaret för utvecklingen även fortsättningsvis vilar på respektive kommun eftersom förutsättningarna skiljer sig väsentligt åt mellan olika kommuner. Vad vi erfar är SKL inte en direkt avtalspart i dessa frågor. Det är respektive kommun som är operativt ansvarig och därmed avtalspart. Om SKL ser ett behov av att stämma av eller diskutera frågor som rör bredbandsmarknaden är givetvis IT&Telekomföretagen och dess medlemmar tillgängliga.

Bedömning 6.4.2: Kommuner bör arbeta aktivt för att främja samordning och samförläggning.

IT&Telekomföretagen delar bedömningen. Kommunernas agerande är en nyckelfaktor för en framgångsrik bredbandsutbyggnad. Att främja samordning och samförläggning är en del i detta, men kommunens agerande är viktigt på flera andra områden. För att de investeringar i infrastrukturen som krävs ska räckta så långt som möjligt, dvs. att så många hushåll och företag som möjligt får tillgång till höghastighetsbredband, är det avgörande att kommunerna samarbetar med de privata aktörerna och ger dem förutsättningar att bygga på ett kostnadseffektivt sätt. Det kan exempelvis handla om att förkorta handläggningstider för schakttillstånd, tillåta alternativa förläggningsmetoder till traditionell grävning där så är lämpligt och möjliggöra att den som förlägger fiber kan ombesörja återställningsarbeten på egen hand. Ett mer kostnadseffektivt bredbandsbyggande i kommunen innebär att fler kommuninvånare kommer att kunna få höghastighetsbredband och därigenom kan fler ta del av digitaliseringens möjligheter.

Förslag 7.3: Regeringen bör skyndsamt ta initiativ till att utreda möjligheterna och konsekvenserna av att göra undantag från lokaliseringsprincipen...

IT&Telekomföretagen stöder förslaget att utreda konsekvenserna av att göra undantag från lokaliseringsprincipen. För att nå regeringens mål och bibehålla investeringsviljan är det viktigt att skapa bra förutsättningar för marknadens aktörer att anlägga infrastruktur. Stordriftsfördelarna är betydande och små infrastrukturoperatörer har därför en konkurrensnackdel. Ett införande av ett undantag från lokaliseringsprincipen skulle kunna innebära förbättrade förutsättningar för mer regionalt sammanhållna bredbandsinfrastrukturer.

Det är dock samtidigt viktigt att säkerställa att offentliga bidragsmedel inte satsas på att erbjuda något som marknaden redan tillhandahåller och att alla aktörer har möjlighet att konkurrera på likartade villkor. Konkurrensverket konstaterade nyligen att det finns en rad utmaningar när offentliga aktörer agerar på samma marknad som privata aktörer². Konkurrensverket lämnar även ett antal förslag³ på åtgärder som skulle kunna förbättra möjligheterna till en konkurrens på likartade villkor mellan offentliga och privata aktörer. I en utredning avseende lokaliseringsprincipen bör man väga in dessa utmaningar och om Konkurrensverkets förslag är tillräckliga för att skapa en konkurrens på likartade villkor.

Bedömning 8.5.1: Den kommunala bredbandssamordnaren bör samverka med byalag respektive villasamfälligheter och dylika sammanslutningar för att aggregera efterfrågan på utbyggnad av bredband...

IT&Telekomföretagen stöder bedömningen. Den kommunala bredbandssamordnaren har en viktig roll att bl.a. skapa förutsättningar för marknadskrafterna att nå så långt som möjligt. En samverkan mellan bredbandssamordnaren och byalag respektive villasamfälligheter skulle kunna bidra till detta. IT&Telekomföretagen erfar att bredbandssamordnare agerar på mycket olika sätt i olika kommuner och ser därför att det vore önskvärt att ena rollbeskrivningen för kommunala bredbandssamordnare.

Förslag 8.5.2: PTS får i uppdrag att utforma en funktion som syftar till att geografiskt aggregera efterfrågan av digitala tjänster...

Vad IT&Telekomföretagen erfar utreds denna fråga just nu i en arbetsgrupp inom Bredbandsforum. IT&Telekomföretagen avvaktar därför att ta ställning till detta förslag.

Förslag 9.2: En organisation för att stimulera kommuners engagemang för digitalisering och utbyggnad av bredband bör etableras...

IT&Telekomföretagen stöder förslaget. Det behövs en organisatorisk struktur samverkan och samordning mellan nationell, regional och lokal nivå som är rustad för frågor som rör samhällets digitalisering såsom bredbandsutbyggnad, bredbandsstöd, digitalt stöd och e-tjänster i offentlig verksamhet. Som beskrivs ovan har kommuner en nyckelroll i bredbandsutbyggnaden. När kommunerna förstår vikten av att medborgarna får tillgång till framtidssäkra bredbandsnät och bidrar till att dessa kommer på plats är mycket vunnet. Det tror vi att en sådan organisation kan bidra till.

² http://www.kkv.se/upload/Filer/Trycksaker/Rapporter/rapport_2013-10.pdf

³ Exempelvis: inför krav på offentlig särredovisning av konkurrensutsatta verksamheter, överväg att införa krav i kommunallagen på att kommunerna ska utarbeta och implementera styrdokument som ska sörja för transparens och konkurrensneutralitet,

Förslag: 9.2.1 PTS, Konkurrensverket, Jordbruksverket, Boverket, Lantmäteriet och Tillväxtverket ges i uppdrag att samverka för att främja bredbandsutbyggnad.

IT&Telekomföretagen stöder förslaget och anser att öka den nationella samverkan mellan statliga myndigheter under ledning av PTS är ett utmärkt förslag.

Förslag 9.2.3 Bredbandsforum ger ett utökat ansvar...

IT&Telekomföretagen stöder förslaget att Bredbandsforum ges ett utökat ansvar. Bredbandsforum är en utmärkt plattform för samverkan mellan där företag, myndigheter och organisationer under konstruktiva former identifierar hinder för och finner lösningar för ökad tillgång till bredband i hela landet.

IT&Telekomföretagen finns givetvis tillgängliga för ytterligare dialog om frågor kring detta remissvar uppstår.

IT&Telekomföretagen har härutöver inga ytterligare synpunkter.

Med vänlig hälsning
IT&Telekomföretagen inom Almega

Kajsa Frisell
Näringspolitisk expert

Ellinor Bjennbacke
Näringspolitisk chef

